YIL : 1 SAYI : 11

Kuruluş tarihi : 25 İkinci Teşrin 1933

EDİRNE'DE
6 OK

Halkevi tarafından

Onbeş günde bir çıkarılır ülkü demeti

İmtiyaz sahibi ve umumî neşriyat müdürü : **Akıncıoğlu İbrahim**

30 Nisan 1934

Satış yeri : Edirne'de Meriç kitaphanesi
Basıldığı yer: **Vilâyet matbaası**

İçindekiler

GÖK

Sayı : 11 30 Nisan 1934 Yıl : 1

Onbeşte bir :

HALKEVİ VE MİSTİSİZM

Fustel de Coulanges : La Cite Antique atlı meşhur eserinde Yunan ve Roma sitelerindeki içtimaî hayatı tetkik ve mütalaa ederken vatandaşlar arasındaki tesanüdü temin eden sevgi ve saygıyı; menbaı din talâkkisi olan mistik bir haletiruhiyeye atfetmektedir.

Bilhassa Isparta gibi eski Yunan siteleri muasırı bulunduğumuz birçok cemiyetler için nümune teşkil edebilecek bir tesanüt ifadesidir. Milâttan evvel ve Milâttan sonra cemiyetlerde hâkim olan mistisizim hız ve kuvvetini dinden almakta idi. Ondokuzucnu ve Yirminci asırlar birçok *metafizik* telâkkilerin boşluğunu anlattı. Dünün *metafizik* telâkkileri yerine şeeni olanlar kaim oldu. Artık insanlar eskisi gibi mücerret telâkkilerin esiri olmaktan kurtulmuşlardır. Bu gün hâkim olan telâkkiler dünküler gibi vâhimme değildir, müspet ve şeenidir.

Düne ait vâhimlerin kökünden sökülerek atılan memleketimizde herşey değişmiştir. Her değişen müessese ve telâkkiyi gün geçtikçe noksan bulmakta daha mükemmellerini; daha yenilerini aramaktayız. İnkilâp Türkiyesinde kemmiyetten ziyade keyfiyete hürmet edilen bir talâkki vardır. Bu talâkkinin kökleştiğini gördükçe zevk duymaktayız.

Memleketimizde yapılan; yapılmakta ve yapılacak olan şeyler için vatandaşların yekdiğerine sıkı ve kopmaz sevgi ve saygı bağlariyla bağlanmış olmaları lâzımdır. Tarihin seyrini tetkik ediniz. Medeniyetçe yükselen milletler vatandaşları mazbut; saygı ve sevgi ile yekdiğerine bağlanmış olanlardır. Türk vatandaşının muhtaç olduğu inzibati; sevgi ve saygıyı kim temin edecektir?

Yukarda ondokuzuncu asırdan evvel; mistik telâkkilerin taazzuvunda âmil olan *metafizik* hislerin birer vâhime olduğunu işaret etmiştik.

Türk vatandaşı ; sayacak ; sevecek; mazbut bir talâkkiye, mistik bir haletiruhiyeye muhtaçtır .

Mitisizm bize göre şöyle tarif edilmelidir :

Mistisizm; müspet neticesi vecde varan; insanlanları mütesanit; yekdiğerini seven ve sayan bir hale yükselten; onları ülküye mal eden bir akidedir. Halkevi; müspet neticesi vecde varan; Türkleri mütesanit, yekdiğerini seven ve sayan bir hale yükselten onları ülküye maleden bir mekteptir . Bizim anladığımız vasıftaki mistisizm; sâliklerine büyük ve millî davalar uğrunda kendini yok bilmeği, fazileti öğretir. Elhasıl Halkevi feragatın; faziletin ifadesidir.

Refahın; saadetin en müspet yolu , varılacak neticeyi gösterendir . Eski kavimler arasında tesanüdü temin eden mistisizm de varılacak neticeleri göstermekte idi.

Bu gün de bize Halkevi umdeleri; varılacak neticeyi göstermiştir. Varılacak netice çok yüksektir. Bu Türkün kalkınış ve yükseliş iddiasıdır .

Kahramanlık; bir milleti tehlikeli zamanlarda kurtarabilir , günlük faziletler milletlerin yükselişini; kuvvetini temin eder.

Türk, tehlikeli zamanlarda kahramanlığın müteradifi olmuştur. Faziletiyle de yükselişini gösterecektir.

Bu faziletlerin menbaı ülkü yolunda ve Halkevindedir, ve Halkevi umdelerinin tahakkuku uğrunda fertten istenen feragatın bünyesi metafizik değil şeenidir, elle tutulacak, gözle görülecek kadar müspettir.

6 OK

Arkadaş !

Halkevi ; Türkün Kalkış ve Yükseliş Davasıdır

Bu Davadan Geri Kalma ...

Seyahat notları:

AVRUPADA GÖRDÜKLERİM

— 8 —

Pariste Askerî müzede; eski harplerin o müthiş ihtişamı görülür. Her asrın kendisine mahsus zırhlı elbisesi, silâhı, mağferi bütün salonlar ve koridorları doldurmuştur. Burada heman her milletin silâhından birer nümune görebilir i ıiz.

Hatta bir büyük camekân içinde Türkün s.lâhlarını gördüm. Yanında Acem kama ve silâhları vardı. Bu camekân dahilinde ikinci Bayezidin mağferine tesadüf ettim. Eskimiş ve bazı yerleri kopmuş , üzerinde âyet ve hadiş yazılı, şemsisiperli; tam bizim Türk mağferi idi: Hayret!.. Fransızlar bunu nereden bulmuşlardı?.

Otel Envalit denilen büyük bir kışlayı dolduran bu muze son umumî harbin biraz eserlerini de ihtiva ediyordu .

Envalidin arkasında yükselen büyük bir kubbe göze çarpar. İşte bunun altında Napolyonun mezarı vardır. Napolyonu çok seven Fransızlar mezarındaki ihtişamı muhafaza etmişlerdir. İçerisi yekpare renkli mermerler süslü olan bu kubbenin altına büyük harp kumandanları da yatırılmıştır.

***

Fransızlar en yüksek âlimle - rini , vatanperverlerini , memle - kette sevgi uyandırmış siyasî ve içtimaî sahada varlıklar göstermiş hakıyki inkilâplar vücuda getirmiş adamlarını Pantehona gömerler. Gambeta, Jan jak Ruso, Volter, Karfo, Viktor Hugo, Emil Zola, meşhur âlim Bertelor ve madamı ve en son gömülen Puvankare ebedî yatağı burasıdır.

Göblen halı müzesi ve atelyesi de görülmeğe değer yerlerdendir. İlk te'sis tarihi olan 1440 danberi bu müzenin atelyesi çalışıyormuş. El ile işlenen bu halılar üzerine müteaddit resimler, nefis hatıralar nakış edilmiştir. Atelyede çalışan işçilerin sür'atla yaptıkları eserlerini görmek zevki arttırır. Şarkın yüksek tanınmış halıcılık san'atiyle mukayese edebilecek iktidarda değilim. Ancak burada da çıkarılmış eserler çok temiz ve ince bir san'at kokusunu ihtiva ediyordu. 1927 de İzmire gittigim zaman büyük 9 Eylül sergisinde halı tezgâhlarımızda en çok kızlarla kadınlar çalışıyordu. Burada daha ziyade erkekleri bu işle meşgul buldum. Oldukça sıkıntılı ve iğne ile kuyu açar gibi saatlar ve günlerce çalışmaya vabeste olan halıcılık işinde Fransız kadınları çok sıkılmak istemiyorlardı.

***

Versay ; Paristen elli kilometre

uzakta, alektirikli tirenle yarım saatte gidilen ve aynı isimdeki şehirde kâin olan bu müze Ondördüncü Luvinin henüz şehir yapılmadan evvel inşa ettirdiği büyük bir sarayda (1678) tesis edilmiştir.

Versay şehri ve sarayı 1871 ve 1918 harplerinin neticeleriyle de şöhret almıştır. Bu harplerin sulh imzaları burada yapılmıştır. Umumî harbin neticesini bağlayan sulhun imza edildiği yaldızlı masa müzede teşhir adilmektedir.

Etrafı güzel orman ve geniş parklarla bezenilmiş olan Versay sarayını Ondördüncü Luvi, kendisine, avlanmak için tanzim ettirmiş, kendisinden sonra gelen kırallar da Paristen, halktan uzaklaşmak ve yalnız bir hayat yaşamak, eğlence ve safa içinde vakit geçirmek üzere Luverden, Tuilöri den tamamiyle ayrılmışlar, Versaya yerleşmişlerdi. Bu saray, güzellik ve san'at iytibariyle zengin bir müze halindedir. Her salonu, her koridoru, her odası başka bir renk, başka bir dekorla süslüdür. Sarayın her katı yaldız içindedir.

Fransa kıralı ve hanedanının, tarihte geçen hayatının sonu gelmez bir saltanatle atılan sahifelerini işte gelüp bu sarayda görmelidir. Salonlarında mevcut, yüksek san'atkârların tabloların seyretmek büyük bir zevk uyandırır. Büyük harplere ait yapılmış o pek canlı tablolar içinde Onyedinci ve Onsekizinci asırların yarattığı ve dahileri görmek insanda hayretler uyandırır.

Fransız kıralıçelerinin de saltanat üzerindeki te'sir ve hileleri kıralların hayatında mühim roller oynamış ve nihayet bunların ve daha birçok sebeplerin inzimamiyle Fransa üç rubu asır evvel cümhuriyete kavuşmuştur.

Versay 68 bin nüfuslu, güzel caddeleri, bulvarları, beyaz kârgir binalariyle adeta bir sayfiye şehridir.

Versay şato ve müzesi de bu şehrin kenarındadır. Bahçesindeki müteaddit heykel ve havuzların ve geniş olarak açılmış büyük kanalın saraydan manzarasını seyretmek pek tatlı hatıralar uyandırır.

Benim Versayi ziyaret ettiğim gün müthiş bir ruzgâr ve şiddetli bir souk vardı. Termometro sıfırın altında beşi gösteriyordu. Bu soğuğa rağmen Versayın heman her tarafını dolaştım.

Havuzlar ve kanal donmuştu. Parisin meşhur kızak meraklıları, donmuş kısımlar üzerinde kayıyorlardı. İyi bir spor ve güzel bir eğlence olan bu patinaj bizdeki gibi tahta kızak üzerinde yokuştan aşağı kaymak değil, bir parmak enliliğinde ayağa takılan demir kızaklarla düz sahada dans eder gibi hareketle kaymaktır ki bu çok eğlenceli ve manzaraca da dek kibar olan bir spordur.

Pariste, yalnız böyle tabiî olarak donmuş havuzlardan değil, sun'î yapılmış buz sahalarından da istifade edilir. Burlar geniş ve büyük birer salondur. Herkes duhuliye ile girer, eğlenir.

Y. Z.

Teşkilâtıesasiye kanunu

— 1 —

Teşkilâtı esasiye kanunu nedir?
Bizde i k kanunu esasi...

Teşkilâtıesasiye kanunu ; bir memleketin esas kanunu; ana kanunudur. Bir devletin şeklini, hükûmetin hak ve vaziyfelerini, vatandaşın gerek hükûmetle ve gerekse kendi aralarındaki münasebetlerini gösteren ve tayin eden bir kanundur. Teşkilâtıesasiye kanunu bir memleketin bel kemiği kanunudur. Hiçbir müessese; hiçbir kanun; hiçbir hareket teşkilâtıesasiye kanuna muhalif ve aykırı olamaz . Bu iytibarla teşkilâtı esasiye kanunu bir memleketin siyasî ve içtimaî amentüsü sayılır .

Memleketimizdeki teşkilâtıesasiye hareketleri yenidir. Bizde 1789 Fransız ihtilâlinin o zamanki osmanlı harsı üzerine te'siri altında Üçüncü Selim devrinden iytibaren garba doğru bir teveccüh olduğunu biliyoruz . Fakat Rusya ve Avusturya seferleri; Akâ muhasarası ; Sırbistan ve Karadağ isyanları Yeniçeri azgınlıkları ve nihayet Üçüncü Selimin hâl'i ile neticelenen bu devir tetkik edilirse görülür ki 1789 Fransız ihtilâlinin bütün dünyada müspet te'sirler yaratan feyizli neticeleri memleketimizde tam manasiyle makes bulamamıştır.

1255 senesinde neşir ve iylân edilen Gülhane Hattihumayunu tetkik ve mütalaa olunursa görülür ki bu tün noksanlarına rağmen hürriyete doğru atılmış ilk zayif adımdır.

Abdülmecidin tahta çıktığı zaman Londra sefaretinde bulunan Mustafa Reşit paşa bilâhara hariciye nazırı olarak İstanbula geldi... Mustafa Reşit paşa kendisi gibi diğer hürriyetperver Türklerin yardım ve faaliyetleriyle tarihimizde Gülhane Hattıhimayonu namiyle maruf olan fermanı; Gülhanede bütün ecnebi devletler süferası önünde okudu.

Gülhanehattı himayonunun ne gibi siyasî ilcaat te'siri altında meydana getirildiğini anlamak pek o kadar güç değildir. Rusyanın balkanlada ve Kudusta ; Avusturyanın Bosna ve Hersekte ikide bir Hıristiyan tabanın hayat ve mallarının müdafaasını behane ederek bizim dahili işlerimize karıştıkları malûmdur.

Gülhane Hattıhimayunu; Osmanmanlı imparatorluğunda yaşıyan Osmanlı tabasının kanun karşısında « Müsavi » olduğunu; hepsinin mal; can ve şahsî hukuklarının hükûmet kefaleti altında olduğunu iylân eden bir fermandı .

Ne Gülhane Hattı Ne de İkinci Hamit tarafından neşir ve iylân edilen ve yine tarihimizde 93 kanunu esasi namiyle maruf olan kanunu esasi bu günkü manada bir teşkilâtıesasiye kanun olmaktan çok uzaktır .

93 kanunuesasinin mahiyetini kavrayabilmek için bu kanunun iylân edildiği zamanı tetkik ve mütalea etmek lâzımdır.

Apdülâzizin feci surette intiharı üzerine Beşinci Murat padişah oldu. Beşinci Murat esasen tab'an zayıf bir adamdı. Apdülâzizin intiharla neticelenen saltanatı ; bu zayıf padişahı büsbütün sarsmıştı. Harbiye Mektebi nazırı Süleyman paşa tarafından gönderilen müsellâh Harbiye talebesi tarafından bir gece yattığı saray odasından ansızın alınıp tahta geçirilen padişah temamen çıldırmıştı. O zaman teşekkül etmiş olan genç Türkiye Fırkası reislerinden Mithat paşa veliaht bulunan Hamit efendi ile anlaştı ve kendisinden padişah olduğu zaman kanunuesası iylân edeceğine dair söz aldı. Şeyhislâmın vermiş olduğu bir fetva ile beşinci Murat; cununu mutbak hastalığına müptelâ olduğu için halledildi yerine ikinci Hamit geçti

İkinci Hami tçok haris; müvesvis bir adamdı.. Apdülâzizin intiharı; Muradın hal'i; Avrupada ki Osmanlı şehirlerinin kan ve ateş içinde kalmasiyle şaşıran Osmanlılar bu yeni padişahtan birçok şeyler bekliyorlardı. Bilhassa ; Mehmet Rüştü ; Mithat paşalar gibi temiz ve hürriyetperver Türklerin bu padişahın culûsunda âmil oluşları ; vatandaşlar için bir ümit menbaı idi.

Fakat 1825 senesinde ; daha Murat zamanında başlamış olan Bosna - Hersek isyanı patlak verdi. Rusyada; sırf Türkiyedeki Ortodoksları himaye etmek; onlara istiklâl aşkı aşılamak üzere teşekkül etmiş olan İslâv komitası faaliyetini arttırdı . Asyada; Kırgızlara karşı şiddetli ve merhametsizçe harekâtı ile tanınmış olan Rus ceneralı « Çernaef» bu komitenin delâleti ile Sırp ordusu kumandanlığına getirildi. Sırp isyanını Karadağ isyanı takip etti. Diğer taraftan Bulgaristan ayaklandı. Bütün bu isyan ve ayaklanmalarda Çarlık Rusyası gizliden gizliye çalışıyordu.

Kırım muharebesini müteakip Pariste toplanan devletler 1856 senesinde bir muahede imzalamışlardı. Bu muahedeye nazaran; imzalayan bütün devletler Türkiyanın temamiyetini ve bitaraflığını kabul ediyorlardı. İmzalayanlar arasında Rusya da vardı. Rusya bir müddet ahdına sadık kaldı. O zamanlar İngiltere bizi tutan bir siyaset takip etmekte idi Rusya binlerce tezvire baş vurarak İngiltere ile aramızı açmağa çalışıyordu.

İşte memleketimiz böyle buhranve sıkıntılı bir vaziyette iken Babüalide Server paşanın riyaseti altında toplanan ve Osmanlılara ilk kanunuesasi hazırlıyan hey'et gece ve gündüz çalışmakta idi. Bu hey'et padişah tarafından mansuptu ve çok gayrı mütecanisti. heyeti teşkil eden âzanın üçü Hrıstiyan; onaltısı mülkiye memuru; onu sarıklı ulema; ikisi de ferikti.

Böyle gayrı mütecanis ve Sultan tarafından müntahap bir hey'etin vücuda getireceği kanunuesasiyi tahmin etmek güç değildir. Demokrasi telâkkî ve kaidelere göre kanunuesasî ancak umumî intihabat ile toplanmış bir meclisi mebusan tarafından yapılır. Sultanın tayin ve inha ettiği kimseler tarafından vücuda getirilecek kanunu esasîler bu telâkki ve kaidelere oymaz.

Şahinoğlu

Kanunu medeniye göre:
Hısımlık ve nesep (soy)

1 - HISIMLIK : İki kişi arasında hısımlık göbeklerinin ayni ana veya babanın veya nine veya dede de birleşmesiyle hasıl olur . Bir adamın çocuğu ve torunları ile kendisi arasında veya çocukları ve torunlarının kendi aralarında hasıl olan yakınlığa (kan hısımlığı) denir . Ana ve baba ile çocukları veya torunları arasındaki hısımlık (usul ve furu) hısımlığıdır . Çocuk babanın (furuu) , baba çocuğun (usuludür). Bir ana veya bir baba - banın başka başka çocuklarından türeyenler arasındaki hısımlık (civar hısımlığı) dır. İki hısımın yakınlık ve uzaklık derecesi aralarındaki göbek sayısı ile ölçülür. Bir baba veya ana ile çocuğu arasında bir derece , torunu arasında iki derece, torununun çocuğu arasında üç derece furu hısımlığı vardır. Civar hısımlığının derecesi müşterek baba veya anaya varan göbek sayılarının mecmuu ile ölçülür. Meselâ: Hasanın oğlu Mehmet ile Hasanın oğln Ahmet arasındaki dereceyi ölçmek icap ederse müşterek baba olan Hasanı göz önünde tutarak Mehmet ile Hasan arasında bir göbek , Ahmet ile Hasan arasında bir göbek ki Mehmet ile Ahmet arasında ceman iki göbek olduğunu görür ve bunlara (iki derece civar hısımdır) deriz . Bir kimse ile kardeşinin çocugu arasında üç derece, iki kardaş çocukları arasında dört derece civar hısımlığı vardır.

Karının kan hısımları kocanın ve kocanın kan hısımları ayni derecede (sıhrı hısım) ı olurlar.

Hısımlığın ve derecesinin ehemmiyeti miras , nafaka , evlenme, velâyet ve vesayet işlerinde ve mahkemelerde şahitlik, ehli vukufluk meselelerinde pek ziyade gözükmektedir.

2 - NESEP (soy) :

Bir çocuğun hısımlığı, soyu, sopunun bilinmesi; ana ve babasının iyice anlaşılmasına bağlıdır.

Bir adamın anasını anlamak kolaydır. Çünkü ana, doğuran kadındır. Doğum esnasında bulunanlar doğuran kadını görerek çocuğun anasını kati surette tayin ederler . Fakat çocuğun babası kimdir ? Yani ana hangi erkekle birleşerek bu çocuğu yapmıştır ? Bunu bilmek kolay bir iş değildir. Kadın gebe kaldığı zaman yanında hangi erkeğin bulunduğunu bilmek lâzımdır. Bunun için de gebeliğin kaç gün sürdüğünü bilmelidir. Her gebe kadın aynı müddet içinde doğurmaz. Kanunumuz ilim ve fennin tecrübelerinden istifade ederek ana rahmine düştüğü yani kadın ile erkeğin birleştiği zamandan itibaren en erken doğan çocuğun yüzseksen günde ve en geç doğa-

nında üç yüz günde doğduğunu kabul etmiştir. Her çocuk anasının karnında yüzseksen ile üçyüz gün arasında bir müddet kalır.

Babası belli olup olmamak noktasından üç çeşit çocuk vardır :

A - Nesebi sahih çocuk (doğduğu zaman babası belli ve soyu düzgün çocuk)

B - Nesebi tashih edilen çocuk (doğduğu zaman babası belli olmayıp sonradan meydana çıkarılan ve soyu düzeltilen çocuk)

C - Nesebi sahih olmayan çocuk (babası belli olmayan veya babası sonradan meydana çıkarıldığı halde soyu bozuk giden çocuk)

3 - NESEBİ SAHİH (soyu düzgün) ÇOCUK :

Çocuğu doğuran kadın doğum esnasında bir erkekle evli ise bu çocuğun babası kanunen o erkektir. Karı koca boşandıktan veya koca öldükten sonra üç yüz gün geçmeden karı bir çocuk doğurursa bu çocuğun babası boşanan veya ölen erkektir. Çocuğun nesebi sahih yani soyu düzgündür. Bir erkek bir kadınla evlenip te yüz seksen gün geçmeden karı bir çocuk doğurursa o erkek (baba) sayılır. Fakat bu çocuğun kendisinden olmadığını ileri sürerek çocuk ile ana hakkında dava açabilir. Buna (nesebi ret) soydan çıkarma davası denir. Bu dava doğumdan itibaren bir ay içinde açılmalıdır. Bir ay geçerse dinlenmez. Koca bu çocuğun evlenmeden, henüz yüz seksen gün geçmeden doğduğunu ispat ederse çocuğa baba olmaktan kurtulur. Fakat bu kadın evlenmeden evvel de kocasiyle bir evde oturduğunu ispat ederse çocuğun babası yine o erkek olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Erkek (evlenme) den yüz seksen gün geçtikten sonra karısının doğurduğu çocuk hakkında doğumdan sonra bir ay içinde (nesebi ret) - soydan çıkarma - davası açabilir ise de bu davayı ancak bu çocuğun kendisinden olması ihtimali bulunmadığını ispat etmekle kazanabilir. Bu hususu ispat ise çok zordur. Erkek doğumdan üç yüz gün evvel yani gebelik müddeti içinde çocuğu doğuran kadınla ayrı ayrı memleketlerde yaşadığı veya hapishane ve hastahanede bulunduğu cihetle karısını hiç görmediğini ve görüşmediğini veya görmenin kabil olmadığını veyahut senelerden beri erkekliğini kaybederek çocuk yapma iktidarı kalmadığını veya çocuğun kendi ırkına benzemediğini meselâ : kendisi ve karısı beyaz oldukları halde çocuğun siyah bir Arap renginde doğduğunu ispat ederse bu çocuğa baba olmaktan kurtulur.

En aşağı yüzseksen gündenberi karısiyle bir arada yaşayan erkek (karımın doğurduğu çocuk benden değildir.) demekle babalıktan kurtulamaz. Kanun evli bir kadının doğurduğu çocukları kocası hesabine kaydediyor.

Koca soydan çıkarma hakkında dava açmadan ölürse ve doğumdan

henüz bir ay geçmemiş ise kocanın diğer mirasçıları bu davayı açabilirler, evlenmeden yüz seksen gün geçmeden doğan çocuğun babası bu koca olmadığını ispat etmek şartiyle Cümhuriyet müddei umumîsi de soydan çıkarma davası açabilir.

4 - NESEBİ TASHİH EDİLEN (doğduğu zamanında babası belli olmayıp ta sonradan meydana çıkarılan ve soyu düzeltilen) çocuk :

Evli olmayan kadının doğurduğu çocuğun babası belli değildir. Soyu bozuktur. Evli olan kadının başka erkekten doğurduğu çocuğun nesebi kocası tarafından ve hakimin hükmü ile ret edilmiş, yani kadının kocası çocuğu soyundan çıkarmış ise bu çocuğun da soyu bozuk olur. Babasını meydana çıkarmak mümkün ise de soyunu düzeltmek ancak iki halde kabil olur:

A - Kadın kendisini gebe bırakan erkek ile evlenirse çocuğun soyu düzeltilmiş olur. O erkek baba sayılır. Bu erkekle kadın evlendikten sonra hemen kendilerinin evlenmeden evvel birleşmelerinden bir çocuk bulunduğunu nufus memuruna bildirmelidir.

B - Bir kadın ile bir erkek evlenmeyi kararlaştırırlar, söz alıp söz verirler, evlenmek ümidiyle birbirleriyle birleşirler, bir çocuk yaparlar ve evlenmeden evvel bunlardan biri ölür veya deli olur ve bu sebeple evlenmesi yasak olur (6 Ok sayı 9 sahife 8 de) ve kadın ile erkek evlenemezlerse çocuk veya kadın veya erkek hakime giderek nesebini, yani soyunu düzeltebilirler. Bunun için bu çocuğun anası ile o erkeğin birleşmesinden doğduğu ve anasiyle erkeğin evlenmeyi sözleştirdikleri ve ölüm veya evlenme yasağı dolayısiyle evlenmeleri kabil olmadığı ispat edilmelidir.

Çocuk onsekiz yaşını bitirmiş ise rizası alınmadıkça soyu bu suretle düzeltilemez. Bu yazdığım iki yoldan başka bir suretle soy düzeltilmez.

Soyun düzeltilmesine anasının ve erkeğin mirasçıları ve cümhuriyet müddeiumumisi haber aldıktan üç ay içinde itiraz edebilirler. İtiraz edip te çocuğun o anadan veya o erkekten olmadığını ispat ederlerse çocuğun soyu yine bozuk kalır.

Yukarıda yazılan iki yoldan giderek soyu düzeltilen çocuk ana ve babasına ve ana ve babasının hısımlarına karşı evli erkek ile kadından olan çocuğun hakkını elde ederler.

Soyu düzgün olan veya düzeltilen çocuğun hakları :

Bu çeşit çocuklar babalarının isimlerile anılılırlar. Ve babalarının vatandaşı olurlar. Ana ve baba ve çocuk birbirlerine karşı aile geçim ve düzeninin iycap etettirdiği yardım hürmet, sevgi, şefkat; ve muhabbeti göstermeğe mecburdurlar. Çocuğun yedirme, içirme, geçindirme, okutma ve terbiye masrafları babaya ve anaya aittir. Ana ve baba velâyet (Babalık) hakkını kullanırlar (Altı Ok sayı yedi, sahife onsekizi oku) çocuğun mallarını idare ederler. Soyu düzgün veya düzeltilen çocuklar babalarının ve analarının mirasından müsavi hisse alırlar.

M. İ.

Cümhuriyet kanunlarından:

Köy kanunu

— 11 —

Ekinimize ; mahsulümüze; yemişli ve yemişsiz ağaçlarımıza ; bağlara ; bagçelerimize zarar veren böcekleri; kuşları: tırtılları öldürmek lâzımdır .

Köy kanununumuz bu işleri köylünün yapmağa mecbur olduğu işler arasına sokmuştur. Bazan; bir yıl çalışarak; emek sarfedüp alın teri dökerek meydana getirdiğimiz mahsulü âni bir çekirge sürümü bir âfet gibi mahveder. Ektiğimiz; yetiştirüp büyüttüğümüz susamımıza kargalar üşüşür. Bir yıllık çalışmamızı ; ümidimizi mahveder.. Bu âfet ; Ali dayinın; Hasan ağanın ve nihayet içimizden herhangi birinizin başına gelebilir. İşte böyle hiç umulmudık zamanlarda heman elele vererek bu mızır böcekleri ; kuşları ; tırtıl ve kurtları öldürmekliğimiz lâzımdır.

Bu işi uluorta yapmak doğru değildir. Böyle muzır böceklerle; kuşlarla; tırtıllarla mücadele etmek; onlarla uğraşmak lâzımdır. Bunun için de bir yol; bir bilgi vardır. Nahiye merkezlerinde; kazalarda ziraat memurları vardır. Hatta bu ziraat memurları mıntıka mıntıka dolaşarak bu gibi mızır hayvanlarla nasıl mücadele edileceğini gösterirler. Ellerinde pompalarla , ilâçlarla köylerimize varıncaya kadar gelerek bize akıl öğretirler.. Bizim için çalışır ve uğraşırlar.

Böyle bir felâket karşısında heman vaziyetten hükûmet merkezini haberdar etmek lâzımdır. Hükûmet merkezinden gelecek memurun emirlerini dinliyerek ona göre hareket etmemiz kendi menfaatimiz iycabıdır.

Köyümüz halkının ekilmiş mahsulünü; yetişmiş yemişlerini korumak ve muhafaza etmek boynumuzun borcudur. Bu herşeyden evvel bir komşuluk vazifesidir. Ali dayının yetişmiş ekinlerini harap eden hayvan sürüsü belki de yarın bizim tarlamızı mahveder. Eğer biz Ali dayının ekinlerine göz kulak olur ; muhafaza edr korursak Ali dayı da hizim tarlamızı benimser ; ağaçlarımızı her türlü zarar ve ziyandan korur. İyilik karşılıklı olur. Başkasından iyilik beklemek için herşeyden evvel bizim iyi olmaklığımız lâzımdır. İşte köy kanunumuz bizim iyi olmaklığımızı emretmektedir.

Diğer taraftan Köy kanonumuz bize bir şeyi daha emretmekte, mecbur olmadıkça yol üzerine; halkın kolayca gelüp geçmesine mani olacak şeyler koymayiniz demektedir .

Bundan tabiî ne olur? Meselâ köyü kasabaya baağlyan yol üzerine bizim böyle; manasız; keyfimize göre bir ağaç bırakmamız nekadar zararlıdır. Bu yoldan gelip geçen köylümüz; komşularımız zarar görecеklerdır. Yollarından; işlerinden kalacaklardır. Biz herşeyden evvel yollarımızı

Köylerimizi tanıyalım:

KAVACIK KÖYÜ

1 — Köyümüz halkı çiftçidirler. Ziraatın hayvanat kısmı da dahil olduğu halde halk maişetlerini ziraatla temin ederler. Çıkardıkları mahsul ve hasılat, yetiştirdikleri hayvanların fazlası satılır.

A — Nufus: Kadın 225, erkek 220 olmak üzere 445 kişidir.

B — Köyün mesahaisathiyesi: Garpten şarka 675, cenuptan şimale 775 metre olup bu da 675 X 775 = metre murabbaıdır.

Köyün (hududu dahilinde) toprağı tahminen 14,000 dönüm kadardır.

C — Köy halkı muhacirdir. Mübadele suretiyle Dıramanın Ladikar köyünden 31 mart 1341 tarihinde Türkiyeye gelmişlerdir.

İçtimaî vaziyet:

Köylülerimizin biribirlerine yardımları çoktur. Birlikte iş görürler, yalnız yaşayış ve meskenleri izbe, toprak birer çoban kulübesinden farksızdır. Temizlik çok noksandır. Sıhhî denebilecek hemen hiç bir ev yoktur.

İktisadî vaziyet:

Köylünün iktisadî vaziyeti iyidir. Toprak münbit ve mahsuldardır. Bire 15, 16 nisbetinde mahsul verir. Zeriyatın nevileri şunlardır: Pancar, tülün, buğday, çavdar, arpa, mısır, susam, nohut, burçak, mercimek, kaplıca, patates

Kavacık muallimi
Halil

---

iyi ve muntazam bulundurmağa mecburuz.

Köylerimizde ansızın yıkılarak insanlara; hayvanlara zarar verecek kadar çürük; köhne duvarları herhangi bir felâkete meydan vermemek için vaktinde düşünerek direklerle, payandalarla beslemek lâzımdır. Böyle direklerle veyahut diğer vasıtalarla tamiri; beslenmesi mümkün olmıyan duvarları yıkmak lâzımdır. Çünkü günün birinde; hiç ummadığımız; beklemediğimiz bir zamanda yıkılarak etrafındakileri ezmesi ihtimali vardır. Bundan evvel her köyde bir meydan yapılmasının lâzım olduğunu söylemiştik. Bu meydanlar köy düğünleri; Cumuriyet bayramı şenlikleri için kullanılır. Burada köy delikanlıları güreşirler, millî oyunlar oynarlar. İşte köy kanunumuz böyle köy meydanlarında at koşturmağı yasak etmiştir. köy sokaklarında at koşturmak ta doğru değildir.

Her an bir kaza olması muhtemeldir. İşte bütün bu acı kazalara mani olmak için köy kanunumuz köy meydanlarında; köy halkının kalabalık bulunduğu yerlerde at koşturmağı yasak etmiştir.

Köylü; kendi hayvanının başkasına verdiği zarardan mes'uldur. Bunun için eğer azgın ve yırtıcı hayvanlarımız varsa onları muhafaza etmek mecburiyetindeyiz.

S. R.

İSTİDA NUMUNELERİ

Günün birinde başımıza bir kaza gelebilir. Hiç ummadığımız bir zaman bir şeyimiz çalınır. Komşumuzla bir yarenlik sırasında o kızarak bıçağı çekip bizi yaralar. Bu vaziyet karşısında ne yapalım.. Hemen Avukatlara mı koşalım?..

Dünyada haklı bir adamın hakkını istemesi kadar kolay bir şey olamaz. Yeni Türk harfleri yazmağı ve okumağı kolaylaştırdı. Artık hepimiz okuyor ve yazıyoruz. Hemen elimize kalem ve kâğdı alarak derdimizi dökmekliğimiz lâzımdır.

Derdimizi kime dökeceğiz..

Kanun bize göstermiştir. Herhangi bir suç ihbar yeri Cumhuriyet müddeiumumîleri; zabıta makam ve memurları ve müddei umumî bulunmıyan yerlerde sulh hâkimleridir.

Derdimizi çok açık ; konuştuğumuz gibi ya müddeiumumiye, yahut zabıta memur veya makamlarına haber veririz.

Meselâ; komşularımızdan Hüseyin ağa ile bir öküz satışı yüzünden aramızda bir anlaşamamazlık çıkmıştır. Sattığımız öküze karşılık Hüseyin ağa yetmiş kâğıt vermesi lâzım gelirken ancak kırk lira vermiştir . Paranın mütebaki kısmını her ne zaman istedikse Hüseyin ağa bu gün yarın diye bizi atlatmıştır. En nihayet bir gün gittiğimizde bizi hem koğmuş, hem de elindeki balta ile yaralamıştır.. Bu vaziyet karşısında cumhuriyet müddeiumumîliğine şöyle bir istida veririz.

Cumhuriyet Müddeiumumîliği Yüksek makamına

Davacı :	. . . . . köyünden	. . . . oğlu	. . . . .	
Suçlu :	. . , . . köyünden	. . . . oğlu	. . . . .	
Suç :	Darp ve cerh			
Şahitler:	. . , . . köyünden	. . . . oğlu	. . . . .	ağa
: :	. . . . köyünden	. . . . kızı	. . . .	hanım

Efendim :

Köyümüzden Hüseyin ağaya öküzüm tosunu yetmiş liraya sattım. Hüseyin ağa yetmiş liranın kırk lirasını öküzü alırken, mütebaki parayı orak zamanında verecekti. Orak zamanında parayı almak için kendisine müracaat ettim. Bu gün yarın diye beni savsakladı. Nihayet dün kendisine müracaat ettiğim zaman - bire kârata yine mi geldin diye elindeki

Sağlık ve sağlamlık köşesi:

DİFTERİ

Difteri halk arasında « Kuşpalazı » adıyla anılır; çok tehlikeli ve çok sâri bir hastalıktır. Bilhassa çocuklarda çok olur. Büyükler de bu hastalığa yakalanabilirler. Çok dikkat etmek lâzımdır.

TEFRİH MÜDDETİ :

Difteri hastalığının tefrih müddeti ekseriyetle üç gündür .

VASITA VE SEBEPLERİ:

Bu hastalığın mikrobuna difteri basili denir. Bilhassa tükürük damlacıklarında ; hastanın ağzını sildiği bezler vasıtasiyle çocuktan çocuğa ; büyükten büyüğe geçer ; ağız ve boğaz iltihapları bu hastalığı hazırlayıcı sebeplerden biridir .

KORUNMA :

Bu hastalığa yakalanmamak için ağız ve boğazımızı temiz tutmak lâzımdır. Bunun için ağzımızı; boğazımızı sık sık yıkamak ; temiz bulundurmak şarttır. Ağız dolusu öksürmemek ; yerlere tükürmemek yine bizim kendi sıhhatimiz için iyidir. Aksıracağımız zaman başımızı çevirerek aksırmak dudaklarımızı; ağzımızı mendil ile kurulamak lâzımdır. Başkasına ait mendil ve havlı ile ağzımızı silmek tehlikelidir . Belki bu mendil veya havlu sahibinin böyle bir hastalığı vardır..

Boğazımız yandımı ; ilk iş olarak bir limon keserek içine bir az tuz atıp bir miktar da su katmalıyız. Bununla gargara yapmak lâzımdır. Hem tuz hem de limon antisetiktir ; yani mikropları öldürür . Bu ilâç ucuzdur, her zaman yapılabilir. Eğer bu gargara ile geçmezse hemen kendi kabımızı; bardağımızı; mendilimizi ve havlumuzu ayırmak lâzımdır . Bu tedbirleri aldıktan sonra kasabaya gidip doktora muayene olmak düşer . Doktor ne derse onun dediğini tutmalıyız.

MUAFİYET :

Difteri aşısiyle mümkün olur.

S. A.

---

balta ile omuzumdan vurarak beni yaralamıştır.

Hakkımın aranmasını rica ederim efendim.

pul

28 — 4 — 1934

A l i İ h s a n

İmzamızı ; pulun üstüne tarih attıktan sonra altına koyarız . İstidamızın bir köşesine de okunaklı şekilde adresimizi yazarız.

Eskiden istidalar yazılırken köle gibi ; esir gibi kelemeler kullanırdık. Şimdi artık bunlara ihtiyaç yoktur. Biz hakkımızı istiyoruz. Müddeiumumî bizim hakkımızı aramağa; mahkeme de vermeğe borçludur.

FIRKAMIZ VE ZİRAÎ KOOPERATİFLER

Cümhuriyet Halk Fırkası proğramının üçüncü kısım dördüncü maddesi Türk çiftçisine ait kıredi ve istihsal kooperatiflerinden bahistir. 1470 numaralı kanunu mahsus ile teşekkül edebilecek olan bu kooperatifler ticaret kanunumuzun işaret ettiği kooperatif şirketleri değildir. 1470 numaralı kanunun birinci maddesine tevfikan ziraî kıredi ve istihsal kooperatifleri ancak ziraat bankasının delâlet ve iktisat vekâletinin tasvibi ile teşekkül edebilir.

14 milyonluk nufusundan 4,368,061 faal çiftçisi bulunan bir memleket fırkası proğramında ziraî kıredi ve istihsal kooperatifleri hakkında böyle bir kayt bulunması kadar tabiî bir şey olamaz.

Fırka proğramının tetkikinden anlaşılıyorkı ; çiftçimize ait kıredi ve istihsal kooperatiflerinin gayesi köylünün ziraî sahadaki faaliyetini teksif edip daha faideli bir hale sokmaktır. Ziraî kıredi ve istihsal kooperatiflerinin gayesi müşterek ve ferdî menfaatların beraberce istihsalini temin etmektir. Mütakabil kefalet ve muavenetlerle köylünün ihtiyaçlarını temin eden - köylünün yevmî çalışmasına ait bilgilerini çoğaltan ; ona en asrî ve en mükemmel sistemleri veren müessiselerdir.

Ziraî istihsal ve kıredi koaperatiflerinin istihdaf ettikleri gaye yalnız köylüye muhtaç olduğu sermayeyi ve istihsaldeki yardımları te'min etmekle kalmış olsaydı üzerinde bu kadar fazla durmazdık. Bu müesseselerin bariz yardımlarından başka köylü arasında tesanüt; karşılıklı inanış ; birbirine kefalet gibi bu günkü uygun cemiyetlerin esasını teşkil eden faziletleri ameli bir şekilde yaratmaktır. Danimarka; İstonya Fransa ve Romanyada olduğu gibi bidayette köylünün ihtiyaçlarını te'min etmek üzere teşekkül eden ziraî kıredi ve istihsal kooperatifleri bilâhara şumullerini genişlettirerek köylünün mürebbîsi ; muallimi; merşidi olmuştur.

1470 numaralı kanunumuzun onbirinci maddesi kredi kooperatiflerinin yapacakları işler arasında bilhassa ikraz muamelelerinin; ortakların amele ücretleri ; tohumluk gübre; edviye ve sair levazımı züraiye ile küçük ziraat âletleri ve çift hayvanlarının tedariki gibi kısa vadeli ihtiyaçlar için olmasını işaret etmiştir. Yukarıda da söyediliğimiz gibi ziraî istihsal ve kredi kooperatiflerinin bu saydığımız işleri maddî menfaat ve yardımlarıdır.

Ziraî kredi kooperatifleri köylüye amelî bir surette iş bölümünü öğretecektir. İş bölümü bu günkü muasır medeniyetlerin mihrakını teşkil etetmektedir. Ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri köylümüzün mahrum olduğu zaman ve ölçü mefhumlarını öğretedektir. Ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri köylü malının garbın usul ve örnekleriyle tekemmül etmesine fazla para getırmesine âmil ve saik olacaktır.

Fırka umumî kâtibi Recep Bey 16 Teşrini evvel 1931 de Darülfunun konferans salonunda Halk fırkası umumî faaliyet ve proğramına ait vermiş olduğu bir konferansta kooperatifler hakkında bilhassa şunları söylemiştir. »

11 Ziraî kredi kooperatiflerinin çoğalması çiftçi kredi ve ihtiyacını kendi tasarrufları semeresinden ucuz faiz ve kolaylıkla te'min etmek faydasına karıştıracaktır. Bundan başka ziraî kredi kooseratifleri sayesinde millî sermaye toplanmış; toprak mahsullerinin maliyet fiyatını yüksek bir dereceye çıkaran gayri meşru faizçilik ile mücadele edilmiş olacaktır.

Fırka umumî kâtibinin bu izahatından anlaşılıyor ki zirai kredi kooperatiflerinin gayesi Türk köylüsünü gayri meşru vasıtalardan; muhtekir sermayelerden kurtarmaktır . Ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri Türk köylüsünü tasarruf ve iktisada alıştıracaktır. Tasarruf ve iktisat yapabilmek için nefsi üzerine hâkimiyet, inzibat lâzımdır. Binaenaleyh ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri Türk köylüsünün maddî eksiklerini; muhtaç olduğu sermayeyi; ziraat alâtını tedarik etmekle kalmıyar. Köylüyü kendi nefsi üzerine hâkim kılarak onu mazbut olmağa; muktesit olmağa sevk ediyor. Bu iytibarla ziraî kredi ve istihsal kooperatifleri aynı zamanda köye inerek köylü ile dertleşen bir muallim, bir mürebbi ve bir mürşit vazifesini görmektedir;

Bir ziraat kredi veya istihsal kooperatifi teşekkül ederken nizamnamesine ya kooperatifçilik fikrinin tamimi için konferanslar; müsahabeler; propagandalar ; sergiler yapılması kütüphane ve kooperatifçilik dersleri vucüde getirilmesi şart koşulmalıdır.

Türkiyede ilk ziraî kıredi kooperatifi bundan beş sene evvel ; 18 eylûl 1929 senesinde Giresonda açılmıştır. Bulancak kooperatifi namı altında teşekkül eden bu şirket 80 ortak: 4000 lira tahsil edilmiş 400 lira ihtiyat sermaye ile işe başlamıştır. 1930 senesinde memleketimizdeki kooperatif hareketi biraz bati ceryan etmiş buna rağmen aynı sene zarfında muhtelif yerlerde ; ziraat bankamızın tavassut ve himayesiyle açılan ziraî istihsal ve kredi kooperatiflerinin adedi 126 yı bulmuştur.

Bütün dünyayı kasıp kavuran buhrandan müteessir olan memleketimizde diğer senelerde kooperatif hareketleri şayanı iftihar bir netice vermiştir. Ziraat bankasının 1-1-933 tarihli bültenine nazaran 1932 senesi ikinci teşrin nihayetinde Türkiyemizda 51,502 ortaklı 572 tane ziraî kıredi kooperatifi vardı. Bu kooperatiflerin tahsil edilmiş sermaye yekûnu 2,443,856 dır. Bu ortakların taahhüt ettikleri sermaye 6,153,756 dır. İhtiyat sermayeleri 532,950 liradır.

Yine ziraat bankamızın 4 nisan 933 tarihli bültenine nazaran Türkiyede başka yardım ve tavassutu ile kurulan ziraî kıredi kooperatifleri 611 i geçmiştir.

M. N.

Gençler diyorki :

23 NİSAN

Tam ondört yıl önceydi, Gazi bir karar verdi:
Vatanı kurtaracak yine millettir dedi.
Ankara'da bir meclis toplayıp kurmak için
Günlerce hafalarca çalıştı için için.

İşte bugün kuruldu Büyük Millet Meclisi,
Ankara'dan yükseldi, hakkın gürleyen sesi !
Çocuklar, tarihten bir altın yapraktır bugün,
Gönlünüzde kalmasın artık ne gam, ne hüzün.

Çocuklar, bayram yapın gülün ve haykırın!
Sükût denen mabudu, azminizle siz kırın!
Çocuklar, bilin ki siz koca bir cihansınız,
Vatanın hür bağrından fışkıran volkansınız!

Doğan güneş sizindir, yıldızla ay sizindir!
Artık vatan sizindir, artık saray sizindir,
Ey şen yurt çocukları, gülün, koşun ileri,
Hayatta durak yoktur ya ileri ya geri,

Engin bir umman gibi ufukları aşınız,
Bağrınız kanasa da akmasın göz yaşınız.
Bilgi dolsun kafanız, çelik olsun kolunuz,
Şen olsun bayramınız, aydın olsun yolunuz.

Neş'enizle bu yurdu çınlatınız her zaman,
Sizindir bu ünlü gün ünlü 23 Nisan . . .
Çocuklar, güler yüzle atılın ileriye
Ve hep birden haykırın (Yaşasın Gazi) diye . . .

M. Uluğ

Tarihî tefrika:

TÜRK - ROMEN MÜNASEBETLERİ TARİHİ

Yazan : S. R.

Bibliyoğrafiya

İstoria Romanilor, Xenopol. İstoria İmperuilui Otoman, Cantemir, Hisstoire de l' Empire Ottoman, Hammer. Hisoire de l' Empire Ottoman Jonqiuer Hisstoire de l' Empire Ottoman, Levalle. Istoria İmperului Otoman, Iorga. Archivele Statului Roman, Naima tarihi, Tacüttevarih. Tarihi Cevdet. Itoria Romanilor prin çalator Iorga, Istoria Dreptului Roman, Istoria Romanilor, Iorga..

— 1 —

İlk temas

1299 senesinde küçük Asyaya hâkim olan Türkler, 1326 senesinde Avrupaya geçtiler. Başlangıçta bu hareketin yağma arzu ve hırsından başka bir ifadesi yoktu. Fakat birinci Orhan zamanında Gelibolunun bilâhara Edirnenin zaptı bu harekete ciddiyet ve kıymet veren hadiseler oldu.

Türklerin Avrupadaki hareketleri önünde irili ufaklı bir çok millet ve hükûmetler vardı. Bizan hükûmetinin yalnız başına Türk akınları karşısında duramıyacağını anlayan Sırp, Macar, Bulgar ve Romenler gerek hep birden ve gerekse ayrı ayrı bu savlet karşısında durmağa çalıştılar.

Gelibolunun fethinden sonra bu kalenin kumandanı olan Rum Sırp kıralı ikinci Uryaşin yanına kaçtı ve bu çardan Hiristiyan kavimlerin müşlerek düşmanı olan Türkler karşısında durabilmek için yardım istedi. Müttefikler adeden Türk ordusuna faik bir ordu ile Edirneye doğru yürüdüler. Faikiyetlerine mağrur ve Türk ordusunu muhakkak bir hezimete uğratacaklarına kani bulunan Hiristiyan ordusu müthiş bir hezimete uğradı. Hiristiyan kanları ile gölcükler, cesetleriyle tepeler vücuda getiren bu savaş meydanın adına Sırpsındığı namı verildi. İşte ilk Romen - Türk münasebatı burada başlamıştır.

Bu zaferden sonra 1356 tarihinde Murat paytahtını Bursadan Edirneye nakletti Hükûmet merkezinin Avrupaya nakli üzerine Türklerin bu kıta üzerindeki faaliyetleri ciddî ve siyasî bir renk aldı. On sene sonra birinci Murat Sırp çarı Lazarı mağlûp ederek, onu Türklere vergi verir bir hale sokmuştu (1375).

Bulgar kıralı Şışman Türklerin Avrupadaki faaliyetlerinden korkarak birinci Murada teslim olmuş ve Sırp kıralına nazaran daha müsait şartlarla sulh yapmıştı.

Fakat bilâhara Türk ordusunun Anadoluda meşgul olduğu bir sırada Sırp, Macar ve Bosnalılarla anlaşan Şişman. Türkler aleyhine harekete geçti. Murat tekrar Avrupuya döndü ve 1389 senesi haziran ve eylül aylrında müttefik ordularını Kosova meydanında feci bir şekilde mağlûp etti . Bu muharebede Romen ordusu V. Basarabın halefi Mirçanın kumandasında idi. Sırp kıralı Lazar bu muharebede telef oldu .

Macar hâkimiyetinden kurtulan Mirça memleketi için yeni bir tehlike olan Türklere karşı koymak, selefinden kendisine intikal eden kuvvetli bir ordu ile Eflağı müdafaa etmek istiyordu.

Mirça hem muharip hem de devlet ve siyaset adamı idi. Sırp kıralı Lazar, Kosova muharebesi için Mirçadan yardım istediği zaman o Birinci Muradın Anadoludaki kuvvetini zayıflatmağı, onu Anadoluda işgal etmeği düşündü. Anadoludaki prenslerle münasebata girişerek onları tahrik ve isyana teşvik etti. Menteşe, Aydın, Saruhan ve Kastabunudaki şehzadeler, beyler Muradın aleyhine isyan ettiler. Fakat bütün bu hadise ve entirikalar müttefik salip ordularını hanlı bir hezimete uğramaktan kurtaramadı. Müttefikleri ile mağlûp olan Mirça Eflağa çekilerek yeni bir intikam fırsatı beklemeğe koyuldu . Birinci Murat bir esir Sırp tarafından Kosova zaferini müteakip şehii edildi.

Oğlu Yıldırım tahta geçer geçmez bir ordu hazırlıyarak Romenleri Türk aleyhtarı bir anlaşmağa girdiklerinden dolayı tedibe yolladı. Türk ordusu Romen ordusunun fili muhalefet ve mesaisine rağmen bu orduyu bir hamlede mağlûp etti. Prens Mirça Türkler tarafından esir edilip Bursaya götürüldü. Fakat bilâhara Türklere tâbi olmak, vergi vermek şartiyle serbest bırakıldı. İşte bu tarihten , 1391 senesindenberi Romen memleketi Babiâli dosyalarına vergi veren memleket olarak yazıldı.

Nisbî bir istiklâle mâlik olan Romenler her bey seçilişinde Babiâliye 3000 bakır, 300 gümüş para vereceklerdi Türklerle Romenler arasındaki bu anlaşma bir muahededen ziyade bir Capitulation mahiyetini haizdi. Bu anlaşmağa nazaran Babiâli Eflağa kendi kanunları ile idare hakkını bahş , Romenlere diğer devletlerle harp etmek, muahedeler yapmak hakkını tanımıştı. Babiâli ayni zamanda Romen beyinin intihabına karışmamağı deruhte etmişti.

Romenlerle yapılan bu ilk muahede tetkik olunursa, bu şartların Romenler tarafından 3000 bakır ve 300 gümüş mukabilinde satın alındığı kolaylıkla anlaşılır.

Mirçanın bu tâbiiyeti muvakkatti. Kosovada ve kendi memleketinde fecî bir surette mağlûp olan bu pirens yine bir çok kanların dökülmesine sebebiyet verdi. Mirça Macar kıralı Sigismontla bir muahede yaptı. Bu gün Romenlerin mühim bir şehri olan Braşovda aktedilen bu muahedeye

PAMUK TOHUMLARININ İSLÂHI [*]

1926 senesindenberi Adana mıntakasında pamuk tohumlarının islâhı işleriyle uğraşılmaktadır. Yüksek vasıflı pamuk tohumlaniyle kısa lifli yerli pamuk tiplerimizin tebdili için evvelâ 1926 senesinde Amerika'dan kırk muhtelif çeşit pamuk celbedilerek iklim tecrübelerine başlanmıştır. Bu çeşitler üstünde dört tanesi bilhassa câlibi dikkat görülmüş ve bunlar içinde Adana iklimine en uygun olanın intihabı için tecrübelere devam edilmiştir. Nihayet « Cleveland » 5 çeşidi en müfit neticeyi verdiğinden bu çeşit tohumun üretilmesine başlanmıstır. Yüksek vasıflı pamuk tohumlarının üğretilmesi hazırlanan bir proje tahtında yapılmaktadır. Memleketimizde faaliyette bulunan ve ilerde açılacak olan mensucat fabrikalarının ihtiyaç gösterecekleri yüksek vasıflı ve uzun lifli pamuk bu proje mucibince beş sene zarfında memleketimiz dalinde yetiştirilecektir.

Adana mıntakasında yetiştirilen yüksek vasıflı pamuk tohumlariyle geçen sene 1600 dönüm üzerinde üretme yapılmıştır. Bu sene bu saha 6,500 dönüme iblâğ edilmiştir. Buradan alınacak tohumlardan 181,000 kilosu mücerret mıntakalardaki zürraın yerli tohumlariyle tebdil olunacak ve bir taraftan da Adana pamuk tohum üretme işlerine devam edilecektir.

[*] Matbuat umum müdürlüğünün 1 Mart 934 tarihli servisinden

1926 senesinde istihsal edilecek yüksek vasıflı pamuk tohumuyla Adana mıntakasındaki bilûmum iane tohumları tebdil edilecektir. Geriye kalan yerli çeşidi pamuklar islâh edilmiş açık kozalı pamuklarla çiftleşmediği için muhitin pamuk tohumluğunun karışmak ihtimali kalmıyacaktır.

Memleketimizin pamuk yetiştirmek hususunda kıymeti haiz olan mıntakalarında da ayrıca tohum islâhiyle uğraşmılmaktadır. Bu meyanda Eğe mıntakası pamuklarının islâlâhı için Nazillide bir pamuk islâh istasyonu te'sis edilmiştir. İstasyon havalisinde geçen senedenberi muhite uyma tecrübeleri yapılmaktadır.

Bu sene, istasyon inşaatı hitama erecek ve bilûmum âlet ve levazımı temin edilecektir. Mezkûr İstasyonun yapacağı tecrübelerden elde olunacak neticeye göre Eğe mıntakası için en verimli ve yüksek evsafını kaybetmiyen tohum çeşidi intihap ile 1935 senesinden itibaren tanzim olunan proje mucibince öğretilmeğe başlanacak ve mıntıkanın tohumluğu kaldırılarak yerine en verimli ve yüksek evsaflı tohumluk ikame edilecektir.

Pamukçuluk itibariyle câlibi dikkat olan Sakarya vadisinde dahi pamukların ıslahı işlerile geçen senedenberi uğraşılmamaktadır. Mayıslar köyünde yapılan çeşit tecrübelerin-

Memleket haberleri

Trakya Müfettişliği

Edirnenin Trakya Umum Müfettişlik merkezi olduğu malûmdur. Bir haftadanberi Umum Müfettişimiz İbrahim Tali bey aramızdadır. İbrahim Tali bizi, köylerimizi dolaşmakta; köylümüzü dinlemektedir. Müfettişimiz arkadaşları ile yakında uzun bir seyahata çıkarak; çanakkale; Kırklareli; Tekirdağ vilâyetlerimizi gezeceklerdir.

Utansınlar

İstanbulda Esnaf bankasında çirkin bir vak'a olmuştur. Sermayesi esnafımızın alın teri neticesi olarak dört yüz bin lirayı geçen bankanın parası har vurulup harman savrulmuştur. Hükûmetimiz demirden elini uzattı. Alâkadarlar Cümhuriyet adaletinin terazisinde tartılacaklar..

Siirtte bereketli yağmurlar

— Bir haftadanberi mebzulen yağan yağmurlar mahsul için çok faydalı olmaktadır.

den elde olunan neticelere istinaden bu sene mezkûr muhit için en uygun olacağı anlaşılan pamuk çeşidi menşei aslisinden celp ile zürraa tevzi olunacak ve elde olunacak tohumlar Zıraat Vekâletinin çırçırhanelerinden geçirilerek yerli tohumlarla karışmasına meydan verilmiyecektir. Bu suretle elde olunan tohumla da zürraa tevzi olunarak proje muktezasınca nihayet mıntıkanın bütün yerli tohumları yüksek vasıflı ve verimli tiplerle tebdil olunacaktır. Mıntıkanın pamukçuluk itibariyle ehemmiyeti haiz görülen Geyve Akhisarında da ayrıca bir pamuk tecrübe tarlası ihdas edilecektir.

Ziraat Vekâleti tarafından pamukculuk hususunda câlibi dikkat görülen Malatya mıntıkasiyle Kızıl Irmak vadisine ayrıca pamuk islah istasyonları açılacak ve bunların herbirine bağlı ikişer tane tecrübe tarlası te'sis olunacaktır. Tecrübe tarlaları mıntıkanın pamukculuk noktai nazarından ehemmiyeti haiz olan yerlerinde açılacaktır.

Pamuk istasyonlarımız bir taraftan bulundukları mıntıka için en verimli ve yüksek olan asırlarını kaybetmiyecek tipleri intihap ile bunların üğretilip mahallî tokumluklarla tebdiline oğraşacaklar ve diğer taraftan da bu çeşit pamukların bir derece daha islahı işleriyle de meşgul olacaklardır. Bu suretle daha yüksek vasıflı tohumluk elde etmek imkânı hasıl olabilecektir.

Dünya haberleri

Pariste işsizler

Paris - : Nisanın 21 inci günü akşamına kadar Fransanın merkezi olan Paris şehrinde 69.263 ü kadın olmak üzere 343.263 işsiz vardı.

Bulgar hariciye nazırı diyorki:

Belgrat — Avrupa seyahatinden dönen Bulgar Başvekili Muşanof B. Belgrat istasyonunda kabul ettiği gazetecilere beyanatta bulunmuştur.

Komşu devletin Başvekili ; Bulgarların Balkan misakına iltihak edip etmiyeceğine dair sorulan suale böyle birşeyden haberdar olmadığını ; muahedelerin tadili meselesi artık Bulgaristanca eskimiş ve kökleşmiş bir mesele olduğunu söylemiştir

Almanyada lâikliğe doğru

Berlin — Bütün memlekette din aleyhinde müthiş bir ceryan; kuvvetli bir mücadele vardır. Hemen hemen bütün dinî risale; mecmua ve gazeteler muhtelif sebeplerce muvakkat ve daimî olarak kapatılmışlardır,

Komonistlerle çarpışma

Madrit — İspanyanın Barseluna şehrinde komünistlerle çok milliyetperver olan faşistler arasında müsademeler olmuştur. Her iki taraftan bir çok maktul ve mecruh vardır . Hükûmet ; ordu yardımiyle sükûneti muhafazaya çalışmaktadır.

İspanyada karışıklıklar

Madrit — Bütün İspanyada karışıklıklar devam etmektedir. Bu Memlekette ürfî idare ilân edilmiş; hükûmet çok sıkı tedbirler almıştır .

Troçki koğuluyor

Paris — Bir müddettenberi Fransada ikametine müsaade edilen Beski olşevik büyüklerinden Troçki; Fransız hükûmetine vermiş olduğu söz hilâfına bazı işler yaptığından Fransadan koğulacaktır.

Abone bedeli
Yıllığı 100 kuruştur.

Tanesi : 5 Kuruş

Mektuplar ve abone bedelleri şu adrese yollanır :
Akıncıoğlu İbrahim — C. H. F. reisi — Edirne

Edirne Vilâyet matbaasında basılmıştır .